

नागरी पाणी पुरवठा योजनांसाठी भारतीय
आयुर्विमा महामंडळाकडून उभारलेल्या
कर्जाच्या वसुलीबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०२३/ प्र.क्र.६१/ नवि-०४
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक : २४ जुलै, २०२३.

वाचा :- पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, शासन निर्णय, क्र.ओटीएस-२०२०/ प्र.क्र.८६/
पापु-०४, दि.२३.०३.२०२२.

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाने नागरी पाणी पुरवठा योजनांसाठी आयुर्विमा महामंडळाकडून महानगरपालिका /नगरपालिका यांच्या वतीने सन १९७८ ते २००३ या कालावधीत एकूण रुपये ५४२.७८ कोटी इतक्या रकमेची कर्ज उभारणी केली होती. सदर कर्जाची परतफेड करण्याची जबाबदारी संबंधित महानगरपालिका /नगरपालिका यांची होती. २००३ पर्यंत रुपये ५४२.७८ कोटी मुदलापैकी रुपये २०४.३८ कोटी इतक्या मुदलाची परतफेड करण्यात आली होती. तथापि, त्यानंतर महानगरपालिका/नगरपालिका यांनी कर्ज परतफेडीची रक्कम महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाकडे विहीत मुदतीत जमा न केल्याने सदर कर्जाच्या थकबाकीमध्ये वाढ झाली. तदनंतर सन २०११ मध्ये रु.३५०.१२ कोटी (मुदल -१३१.६६ कोटी, व्याज -२०५.६८ कोटी, चक्रवाढ व्याज-१२.७८ कोटी) इतकी रक्कम महाराष्ट्र शासनाकडून प्राधिकरणामार्फत आयुर्विमा महामंडळास अदा करण्यात आली.

सन २०११ मध्ये करण्यात आलेल्या या OTS नंतर रुपये २०६.७४ कोटी इतकी मुदल शिल्लक राहिली होती. तथापि, यानंतरही महानगरपालिका / नगरपालिका यांचेकडून कर्जाच्या परतफेडीच्या संपूर्ण रकमा उपलब्ध न झाल्याने कर्जावरील सरळ व्याज, दंडनीय व्याज व चक्रवाढ व्याज वाढत गेल्याने सदर कर्जाची थकबाकी वाढत गेली. या प्रकरणी आकारलेल्या चक्रवाढ व्याजाची संपूर्ण रक्कम व दंडनीय व्याजाची ५०% रक्कम माफ करण्यात येऊन उर्वरित एकूण ३५७.०० कोटी रकमेची (उर्वरित संपूर्ण मुदल २०६.७४ कोटी अधिक उर्वरित संपूर्ण व्याज १५०.२६ कोटी) एकरकमी परतफेड ३१.०३.२०२२ पूर्वी करण्याबाबतचा प्रस्ताव पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाकडून आयुर्विमा महामंडळास सादर करण्यात आला. त्यास आयुर्विमा महामंडळाकडून प्राप्त मान्यतेनुसार रुपये ३५७.०० कोटी कर्जाची एक रकमी परतफेड पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाने संदर्भाधिन शासन निर्णयान्वये केली आहे.

आयुर्विमा महामंडळाकडून उभारलेल्या कर्जाची परतफेड करण्याची जबाबदारी संबंधित महानगरपालिका/नगरपालिका यांची असणे, कर्जाच्या परतफेडीसाठी उपलब्ध केली जाणारी संपूर्ण रक्कम रुपये ३५७.०० कोटी ही संबंधित महानगरपालिका/नगरपालिका यांना शासनाकडून देण्यात आलेले बिनव्याजी कर्ज समजणे व सदर संपूर्ण रकमेची वसुली वर्ष २०२२-२३ पासून पुढील १० वर्षात समान

हप्त्यांमध्ये नगर विकास विभागाने संबंधित महानगरपालिका/नगरपालिका यांचे कडून त्यांना अनुज्ञेय असलेल्या अनुदानातून पुस्तकी समायोजनाने करण्यात यावी तसचे जमेच्या लेखा शीर्षाखाली पुस्तकी समायोजनाने जमा करणे या अटीच्या अधीन संदर्भाधिन शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. नगर विकास विभागाकडून नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना विविध स्वरूपाचे अनुदान देण्यात येते. पाणी पुरवठा योजनांच्या कर्जाच्या परतफेडीची सदर रु.३५७.०० कोटी रक्कम संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना देय शासन अनुदानातून वसूल करून संबंधित लेखाशिर्षांमध्ये जमा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाने नागरी पाणी पुरवठा योजनांसाठी आयुर्विमा महामंडळाकडून महानगरपालिका /नगरपालिका यांच्या वतीने उभारलेल्या कर्जापैकी शिल्लक रु.३५७.०० कोटी (उर्वरित संपूर्ण मुद्दल २०६.७४ कोटी अधिक उर्वरित संपूर्ण व्याज १५०.२६ कोटी) रकमेची परतफेड O/S पध्दतीने पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, शासन निर्णय दिनांक २३ मार्च, २०२२ अन्वये केली आहे. सदर रु.३५७.०० कोटी रक्कम सोबत जोडलेल्या विवरणपत्र-अ, विवरणपत्र-ब व विवरणपत्र-क मध्ये नमूद संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना नगर विकास विभागाकडून देण्यात येणाऱ्या खालील अनुदानातून वळती करून जमा लेखाशिर्षात जमा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

- अ) “पंधराव्या वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना सहायक अनुदाने (२२१७ A३१४)” या लेखाशिर्षातर्गत “Non-Million Plus Cities गटाच्या मुलभूत / अंबनकारक अनुदान (Basic/Untied grants)” मधून आर्थिक वर्ष सन २०२३-२४ ते २०२५-२६ (३ वर्षे) या कालावधीत विवरणपत्र-अ मध्ये दर्शविलेल्या एकूण १०१ नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना देय होणाऱ्या अनुदानातून वळती करून जमा लेखाशिर्षांमध्ये जमा करण्यात यावा.
- आ) “जकात कर व महागाई भत्ता रद्द केल्यामुळे नगर परिषदांना सहायक अनुदान (२२१७ ८०६६)” या लेखाशिर्षातर्गत आर्थिक वर्ष सन २०२३-२४ ते २०३२-३३ (१० वर्षे) या कालावधीत विवरणपत्र-ब मध्ये दर्शविलेल्या एकूण १३ नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना देय होणाऱ्या अनुदानातून वळती करून जमा लेखाशिर्षांमध्ये जमा करण्यात यावा.
- इ) “जकातीऐवजी स्थानिक संस्था कराचे पुनःस्थापन केल्यामुळे महानगरपालिका क्षेत्रामधील मुद्रांक शुल्कावरील १ टक्का अधिभार देण्याचे दृष्टीने तरतूद (३६०४ ०९२४)” या लेखाशिर्षातर्गत आर्थिक वर्ष सन २०२३-२४ ते २०३२-३३ (१० वर्षे) या कालावधीत विवरणपत्र-क मध्ये दर्शविलेल्या एकूण ३ नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना देय होणाऱ्या अनुदानातून वळती करून जमा लेखाशिर्षांमध्ये जमा करण्यात यावा.

२. यापुढे वरीलप्रमाणे संबंधित योजना / लेखाशिर्षातून अनुदानाच्या रकमा वितरीत करतांना संबंधित निधी वितरणाच्या आदेशांमध्ये या शासन निर्णयाचा संदर्भ देऊन निधी वळती करून जमा लेखा शिर्षांमध्ये

जमा करण्याच्या स्पष्ट सूचना संबंधित कार्यासन नवि-०४, नवि-१४ व नवि-३२ यांनी नमूद करणे आवश्यक राहिल.

३. वरीलप्रमाणे प्रतिवर्ष जास्तीत जास्त वळती करावाची रक्कम संबंधित विवरणपत्रांमध्ये दर्शविण्यात आली आहे. प्रतिवर्ष वळती करावयाची रक्कम एक किंवा एकापेक्षा जास्त हप्त्यात जमा करण्याची जबाबदारी संबंधित योजनेच्या नियंत्रण अधिकारी व आहरण व संवितरण अधिकारी यांची राहिल.

४. संबंधित नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेची वळती केलेली रक्कम “६२१५, पाणीपुरवठा व स्वच्छता यांसाठी कर्जे, ०१, पाणी पुरवठा, १९०, सार्वजनिक क्षेत्रे व इतर उपक्रमांसाठी कर्जे, (००)(०२), नागरी पाणीपुरवठा योजनासाठी कर्जे (६२१५ ५०२२)” या जमा लेखाशिर्षांमध्ये जमा करण्यात यावी. त्यानुषंगाने पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाचा शासन निर्णय दिनांक २३ मार्च, २०२२ मधील कार्यवाही अवलंबण्यात यावी.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०७२४१७२२३००४२५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्रीकांत आंडगे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.मुख्यमंत्री, यांचे अपर मुख्य सचिव
- २) मा.मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ४) सर्व विभागीय आयुक्त तथा प्रादेशिक संचालक, नगरपालिका प्रशासन.
- ५) आयुक्त व संचालक, नगरपालिका प्रशासन संचालनालय, वरली, मुंबई
- ६) सह आयुक्त, नगरपालिका प्रशासन संचालनालय, वरली, मुंबई
- ७) महालेखापाल कार्यालय, महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
- ८) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
- ९) जिल्हाधिकारी, औरंगाबाद, नागपूर व पालघर.
- १०) आयुक्त, सर्व संबंधित महानगरपालिका
- ११) सर्व संबंधित जिल्हा प्रशासन अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय
- १२) मुख्याधिकारी, सर्व संबंधित नगरपरिषदा/नगरपंचायती
- १३) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- १४) प्रधान सचिव, नगर विकास-२, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- १५) सर्व सह सचिव / उप सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) सर्व अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १७) कक्ष अधिकारी, नवि-१४/नवि-३२, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १८) निवडनस्ती, नवि-४ कार्यासन, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

विवरणपत्र-अ				
नागरी स्थानिक संस्था महानगरपालिका/ नगरपालिका पाणीपुरवठा योजनांसाठी भारतीय आयुर्विमा महामंडळाकडून उभारलेल्या कर्जाच्या शिल्लक रकमा व वळती करावयाच्या रकमा योजना - १५ वा वित्त आयोग (२२१७ अ३१४) (सन २०२३-२४ ते २०२५-२६)				
अक्र.	महानगरपालिका /नगरपालिकेचे नाव	जिल्हा	एकूण वसुलीची रक्कम रुपये	प्रति वर्ष वसुलीची रक्कम रुपये
१	अचलपूर	अमरावती	३०८९००००	३०८९०००
२	अहमदनगर महानगरपालिका	अहमदनगर	२३४२८०००	२३४२८००
३	अहमदपुर	लातूर	११४५१०००	११४५१००
४	अक्कलकोट	सोलापूर	३००३००००	३००३०००
५	अकोला महानगरपालिका	अकोला	१७४३२००००	१७४३२०००
६	औसा	लातूर	२४२०७०००	२४२०७००
७	बाळापूर	अकोला	३२०६०००	३२०६००
८	बार्शी	सोलापूर	४८५७०००	४८५७००
९	बसमतनगर	हिंगोली	२२८२०००	२२८२००
१०	बीड	बीड	८३४४१०००	८३४४१००
११	भंडारा	भंडारा	३७४४००००	३७४४०००
१२	ब्रम्हपुरी	चंद्रपूर	२५३४१०००	२५३४१००
१३	चाळीसगाव	जळगांव	७१३०००	७१३००
१४	चंद्रपूर महानगरपालिका	चंद्रपूर	९४५२३०००	९४५२३००
१५	चिखली	बुलढाणा	४६८३८०००	४६८३८००
१६	चिपळूण	रत्नागिरी	२९३०००	२९३००
१७	चोपडा	जळगांव	३५२०००००	३५२००००
१८	डहाणू	पालघर	१४८४०००	१४८४००
१९	दारव्हा	यवतमाळ	३५३००००	३५३०००
२०	दर्यापूर	अमरावती	१६५९६०००	१६५९६००
२१	दौंड	पुणे	२३५६००००	२३५६०००
२२	देगलूर	नांदेड	३०७०२०००	३०७०२००
२३	देवळाली-प्रवरा	अहमदनगर	३४९१४०००	३४९१४००
२४	धरणगाव	जळगांव	१५९१७०००	१५९१७००
२५	धर्माबाद	नांदेड	२३२५०००	२३२५००

२६	धुळे महानगरपालिका	धुळे	८८८६७०००	८८८६७००
२७	दिग्रस	यवतमाळ	८९७८०००	८९७८००
२८	गडचिरोली	गडचिरोली	३१६०३०००	३१६०३००
२९	गंगाखेड	औरंगाबाद	३९४२८०००	३९४२८००
३०	हिंगणघाट	वर्धा	४०८९०००	४०८९००
३१	इचलकरंजी महानगरपालिका	कोल्हापूर	४१८६०००	४१८६००
३२	इस्लामपूर	सांगली	८४००००	८४०००
३३	जालना	जालना	८९५६४०००	८९५६४००
३४	जितूर	परभणी	१९५९००००	१९५९०००
३५	जुन्नर	पुणे	२६०००	२६००
३६	कागल	कोल्हापूर	१०६००००	१०६०००
३७	कळंब	उस्मानाबाद	११६४०००	११६४००
३८	कामठी	नागपूर	७३०४५०००	७३०४५००
३९	कन्नड	औरंगाबाद	७४५१०००	७४५१००
४०	कराड	सातारा	३१६६०००	३१६६००
४१	करमाळा	सोलापूर	१०३३९०००	१०३३९००
४२	काटोल	नागपूर	१३१८००००	१३१८०००
४३	किनवट	नांदेड	१९०७८०००	१९०७८००
४४	कोल्हापूर महानगरपालिका	कोल्हापूर	१८९९६२०००	१८९९६२००
४५	कोपरगाव	अहमदनगर	४३२५८०००	४३२५८००
४६	कुरुंदवाड	कोल्हापूर	३१०९०००	३१०९००
४७	लातूर महानगरपालिका	लातूर	२३०२५३०००	२३०२५३००
४८	लोणावळा	पुणे	१४५६१०००	१४५६१००
४९	महाड	रायगड	७७०००	७७०००
५०	माजलगाव	बीड	४१५४३०००	४१५४३००
५१	मालेगाव महानगरपालिका	नाशिक	९७८२१०००	९७८२१००
५२	मंगळूरपीर	वाशिम	८८२१०००	८८२१००
५३	मंगळवेढा	सोलापूर	५६०६०००	५६०६००
५४	मनमाड	नाशिक	१२६१००००	१२६१०००
५५	मानवत	परभणी	७८३०००	७८३००
५६	मेहकर	बुलढाणा	१४०५२०००	१४०५२००
५७	मोर्शी	अमरावती	१०९०८०००	१०९०८००

५८	मूर्तिजापूर	अकोला	६९०९०००	६९०९००
५९	नांदेड महानगरपालिका	नांदेड	४५६८१०००	४५६८१००
६०	नांदगाव	नाशिक	३५०९०००	३५०९००
६१	नंदुरबार	नंदुरबार	१००४१०००	१००४१००
६२	नवापूर	नंदुरबार	५०८७०००	५०८७००
६३	धाराशिव	उस्मानाबाद	८२१४०००	८२१४००
६४	पाचोरा	जळगांव	३००३०००	३००३००
६५	पैठण	औरंगाबाद	२८७३७०००	२८७३७००
६६	पांढरकवडा	यवतमाळ	४९२०००	४९२००
६७	पंढरपूर	सोलापूर	५६५७०००	५६५७००
६८	परभणी महानगरपालिका	परभणी	१५०६६०००	१५०६६००
६९	परळी	बीड	४२३०४०००	४२३०४००
७०	पारोळा	जळगाव	२७६४०००	२७६४००
७१	परतूर	जालना	८२१०००	८२१००
७२	पाथरी	परभणी	२८३०००	२८३००
७३	पवनी	भंडारा	४०९०००	४०९००
७४	फलटण	सातारा	२२०४६०००	२२०४६००
७५	पुसद	यवतमाळ	१४९०००	१४९००
७६	राहुरी	अहमदनगर	११०३२०००	११०३२००
७७	रत्नागिरी	रत्नागिरी	४४४०००	४४४००
७८	सेलू	परभणी	१९९४७०००	१९९४७००
७९	संगमनेर	अहमदनगर	११९५३०००	११९५३००
८०	सांगली मिरज कुपवाड महानगरपालिका	सांगली	१०३१२०००	१०३१२००
८१	सावनेर	नागपूर	१०९००००	१०९०००
८२	सटाणा	नाशिक	५३७९०००	५३७९००
८३	सातारा	सातारा	७२३१०००	७२३१००
८४	सावदा	जळगाव	१३५०९०००	१३५०९००
८५	शहादा	नंदुरबार	१०६५०००	१०६५००
८६	शेंदूरजनाघाट	अमरावती	७२९९०००	७२९९००
८७	सिल्लोड	औरंगाबाद	२८७६४०००	२८७६४००
८८	सिन्नर	नाशिक	५९६६४०००	५९६६४००
८९	सोलापूर महानगरपालिका	सोलापूर	१११२४०००	१११२४००

९०	तळेगाव	पुणे	१५३४८०००	१५३४८००
९१	तासगाव	सांगली	१९६८२०००	१९६८२००
९२	तुमसर	भंडारा	३९५१३०००	३९५१३००
९३	उदगीर	लातूर	३२५६५०००	३२५६५००
९४	उल्हासनगर महानगरपालिका	ठाणे	६६११८०००	६६११८००
९५	उमरगा	उस्मानाबाद	२०४०५०००	२०४०५००
९६	उमरखेड	यवतमाळ	१८०७००००	१८०७०००
९७	वाई	सातारा	९७८७०००	९७८७००
९८	वणी	यवतमाळ	३५२००००	३५२०००
९९	वरोरा	चंद्रपूर	८८१३०००	८८१३००
१००	वाशीम	वाशिम	४०२४०००	४०२४००
१०१	यावल	जळगाव	५४५२०००	५४५२००
एकूण			२४७९७८८०००	२४७९७८८००

विवरणपत्र-ब				
नागरी स्थानिक संस्था महानगरपालिका/ नगरपालिका पाणीपुरवठा योजनांसाठी भारतीय आयुर्विमा महामंडळाकडून उभारलेल्या कर्जाच्या शिल्लक रकमा व वळती करावयाच्या रकमा योजना - सहायक अनुदान (२२१७ ८०६६) (सन २०२३-२४ ते २०३२-३३)				
अ.क्र	नगरपालिकेचे नाव	जिल्हा	एकूण वसुलीची रक्कम रुपये	प्रति वर्ष वसुलीची रक्कम रुपये
१	अंबेजोगाई	बीड	११७३०५०००	११७३०५००
२	बुलढाणा	बुलढाणा	९६९०७०००	९६९०७००
३	धामणगाव	अमरावती	२१८९९०००	२१८९९००
४	एरंडोल	जळगांव	३४२९७०००	३४२९७००
५	फैजपूर	जळगांव	३२१६३०००	३२१६३००
६	गेवराई	बीड	३५९५५०००	३५९५५००
७	कुर्डुवाडी	सोलापूर	२३०९७०००	२३०९७००
८	रावेर	जळगाव	४५५७५०००	४५५७५००
९	रिसोड	वाशिम	५६००२०००	५६००२००
१०	विटा	सांगली	६७१३२०००	६७१३२००
११	वर्धा	वर्धा	१३२७७७०००	१३२७७७००
१२	वरुड	अमरावती	५९५२७०००	५९५२७००
१३	येवला	नाशिक	५३३७६०००	५३३७६००
एकूण			७७६०१२०००	७७६०१२००

विवरणपत्र-क				
नागरी स्थानिक संस्था महानगरपालिका/ नगरपालिका पाणीपुरवठा योजनांसाठी भारतीय आर्युविमा महामंडळाकडून उभारलेल्या कर्जाच्या शिल्लक व वळती करावयाच्या रकमा योजना - महानगरपालिका १ % मुद्रांक शुल्क (३६०४ ०९२४) (सन २०२३-२४ ते २०३२-३३)				
अ.क्र	महानगरपालिकेचे नाव	जिल्हा	एकूण करावयाची वसुली	प्रति वर्ष करावयाची वसुली
१	छत्रपती संभाजीनगर महानगरपालिका	औरंगाबाद	१२२६८१०००	१२२६८१००
२	नागपूर महानगरपालिका	नागपूर	१९१२३२०००	१९१२३२००
३	वसई विरार महानगरपालिका	पालघर	२८७०००	२८७००
एकूण			३१४२०००००	३१४२००००